

Painos 7975

TOVERITAR

AMERIKAN SUOMALAISTEN TYÖLÄISNAISTEN AÄNEN KANNATTAJA

ORGAN OF THE FINNISH WORKING WOMEN IN AMERICA

No. 17

Tiistaina, Huhtikuun 27 p.—Tuesday, April 27

1920—Kymmenes Vuosik.

Suomen työläisnaisliike luokkataistelun kannalla

Työläisnaisten yhdyssiteenä Suomessa ennen vallankumoustaistelua oli Sos.-dem. Naisliitto, johon kuului paitsi varsinaisia nais-osastoja myös suuri joukko naisten ammattiosastoja. Liitolla oli oma äänenkannattajansakin, kerran viikossa ilmestyvä "Työläisnainen". Liiton toiminta pysähtyi taistelun jaloissa. "Työläisnainen" oli jo aikaisemmin yleisen sotatilan vuoksi lakanut ilmestymästä. Viimeksi siitä julkaistiin vain tilapäisjulkaisuja.

Niin pian kuitenkin kun työläisjoukot valkosien terrorin pahimmasta kouristuksesta pääsivät, alkoi järjestötoiminta taas elpyä. Yleinen sos.-dem. puolue, joka kauhistavasta hävityksestä päänsä nosti, joutui Suomen työväenliikkeessä jo aikaisemmin oikeistolaisiksi tunnettujen johtomiesten johtamana kulkemaan oikeistolaisen sotatehteen merkeissä. Työläisnaisliike elpyi myös, mutta sen ensimmäisestä julkistuksesta, jonka se maan työläisnaisille lähetti, huokui vallankumouksellinen henki. Siinä kehoitettiin kokoamaan haotetut voimat uusia taistelujarta varten ja innostavin sanoin suositettiin synkkiin mieliin valoa uskoa tuleviin voittoihin.

Sanomalehdissä olleiden niukkojen tietojen vuoksi on vaikea sanoa, missä määrin eloon herännyt toiminta sittemmin kokonaisuudessaan on tuota latua kulkenut. Varmuudella voidaan kuitenkin sanoa, ettei se hajaannus, joka yleispuolella on tapahtunut, ole voinut jättää työläisnaisten liikettä koskemattomaksi. Tätä otaksuuta tukevat myös kotimaasta viimeksi tulleet viestit. Vasemmistopuolueen perustamishommissa on m. m. eräs helsinkiläinen naistoveri mukana ja useammilta tahoilta kertovat lehdet ankarista arvostelusta "Työläisnaisen" kannasta. Mielenkiintoinen ja samalla valaiseva on m. m. Lahden naisosaston päätöslauselma tässä suhteessa. Maaliskuun 14 päivänä pitämässään kokouksessa mainittu osasto hyväksyi seuraavan lausunnon:

"Kokouksessa o'leet työläisnaiset tuntiessaan kauan syvien rivien keskuudessa vallitsevan mielipiteen, totesivat, että katkerat kokemukset ja nykyäänkin vallitseva tilanne osoittaa selvästi, että sosialistinen päämäärä ei ole saavutettavissa niissä merkeissä, joissa oikeistolaisuus kulkee; ja
niin ollen kokous paikkakuntansa työläisnaisten puolesta lausuu syvimmän paheksumisensa lehdelle, joka kantaa nimeä "Työläisnainen" sen oikeistolaisuudesta, joka tekee sen kuivaksi ja mauttomaksi ja niin ollen sopimattomaksi työläisnaisten käteen; sekä
kokous toivoo, että jos nimitäin halutaan saada lehdelle työläisnaisten kannatuksen, on käännettävä vasemmalle, siis

rohkeasti porvariston vainoa pelkäämättä — puhtaan luokkataistelun kannalle."

Millainen sisällöltään ja periaatteelliselta kannaltaan kysymyksessä oleva "Työläisnainen" on, ei tämän ikrjottaja voi sanoa, koska ei ole nähnyt eikä lukenut sitä. Mutta yhden seikan me tiedämme kaikki yhtä hyvin, sen, että Lahti on Hennalan kotipaikka, Hennalan, joka Suomen ja koko mailman köyhälistön mielissä loihitti esiin luokkansa mitä raskaimmat, mitä verisimmät kauhun kuvat. Hennala, josta siellä valkoisen pedon kynsissä olleet punavangit sanoivat:

"Täällä on muistojen, murheiden lehto, täällä joka kivikin kyyneltää..."

Hennalan punavankien tuskan huudot kaikuvat vielä Lahden työläisnaisten korvissa, Hennalan punavankien nälästä ja kidutuksista kuittuneet haamut liikkuvat vielä Lahden työläisnaisten silmien edessä ja siksi he vaativat lehteä, joka kantaa nimeä "Työläisnainen" astumaan rohkeasti porvariston vainoa pelkäämättä puhtaan luokkataistelun kannalle. Jollei "Työläisnainen" ole osannut tulkita Lahden y. m. kidutusvankeileirien kauhujätköjen, niitä läheltä nähneiden tai kuulleiden tai

niistä kärsimään joutuneiden köyhälistönaisten tunteita ja toiveita, silloin ei se ole sopiva työläisnaisen käteen. Silloin sen todellakin on muutettava kantansa.

Suomen työläisnaiset ovat löytäneet oikean tien kaikesta päätäen. Me, toisella puolen valtameren olevat luokkatoverit emme voi muuta kuin iloita siitä ja toivottaa heille innostusta ja menestystä työssän.

New York, 16-4-20.

Anna Leppänen.

Vappu tänä vuonna

Kun tämä numero Toveritarta ehti lukijain käsiin on meillä taas Vappu, tuo kansainvälisen köyhälistön juhlapäivä. Mikään riemu päivä ei se kalleudesta huolimatta voi työläisille useasakaan tapauksessa olla, sillä liian paljon kirvelevät vielä ne haavat joita kapitalismin peto on köyhälistön ruumiiseen viimeisten vuosien ajalla iskenyt. Liian suuri on vielä se puute, kurjuus ja nälkä mikä tuhansia, ei kun miljoonia, maailman työläisiä on kaatanut hautaan niiden miljoonain vierelle, jotka sodan julmuuri tuhosi. Liian moni äiti Euroopassa ja täälläkin lähtee tänä Vappuna nälkäisempänä ja surumielisempänä tähän köyhälistön juhlaan kuin milloinkaan

ennen. Niin monelta on pois isä, veli, äiti, sisar, sulhanen tai morsian siellä missä taistelut ovat riehuneet, ettei voi iloisin mielin mennä edes omaan suurimpaan juhlaansa, siellä missä sitä on viettämään totuttu. Ja sielläkin missä sodan ja nälän haavat eivät ole yhtä syväälle iskeyntyneet kuin ne ovat Euroopassa, vie toveriemme kurja tila iloisuuden aiheen.

Mutta vaikka maailman työväestö aineelliseen puoleen nähden onkin nyt paremmassa asemassa kuin milloinkaan ennen, vaikka miljoonat työläiset ovat pakotettuja juhlimaan vuosien kuluttamissa ryyssissä suurinta juhlaansa ja suremaan kadotettujaan, niin milloinkaan ei Vappu juhlaa ole voitu suuremmilla toiveilla ja suuremmalla luottamuksella asiamme menestyksestä vastaanottaa kuin tänä vuonna.

Seisoohan entisen Euroopan taantumuksen etuvartijaston paikalla vallanohjaksissa työväestö, voitokkaana ja varmana asemastaan, julistaen koko maailman kärsivälle ja sorretulle työväestölle uuden vapauden ja onnen aamunkoittoa. Kuten jättiläisvuori kohoaa Venäjän työväenvalta kapitalismin rotkojen yläpuolelle suuruudellaan ja juhlaisuuden rohkaisien niitä jotka vielä rotkoissa vaeltavat.

Kahden edellisen vapunpäivän vieton aikana on se ollut tässä asemassa, mutta kummallaan edellisellä kerralla ei sen pysyväisyys ole ollut niin taattu kuin tänäpäivänä.

Toisissa Euroopan maissa kulkee työväenliike varovasti eteenpäin samaa päämäärää kohten. Kaikki kapitalistisetkin taloudellisten olojen tutkijat ovat olleet pakotettuja myöntämään ettei Euroopa enää ikänä voi tulla siksi mitä se ennen oli, että taloudellinen elämä on järjestettävä uudelleen enempi kansanjoukkojen tarpeita tyydyttävällä tavalla. Radikaalisemmat porvarit pyrkivät valtiokapitalismiin, joka jättäisi omistavalle luokalle edes jonkunlaisen oikeuden elää toisten työn riistämistä ja reformisocialistit, oikeistosocialistit y. m. väittävät jyrkempien kanssa siitä millä tavalla tuotantovälineet on yhteiskunnallistuttava ja sosialismi toteutettava. Kaikki myöntävät että uusi yhteiskunta on syntymässä. Sen syntyminen on vaikeaa. Kapitalismin jätteen taistelevat epätoivon vimalla elämisen oikeudesta. Kerta toisensa perään ne lyövät ylöspäin pyrkivät köyhälistön joukot alas tavalla tai toisella ja ne onnistuvat monasti tilapäisesti hävittämään työläisjoukkojen yksimielisyydenkin. Mutta jokaisen häviön jälkeen me näemme köyhälistön uudelleen nousevan ja jokaisen hyökkäyksen jälkeen, vieläpä hävityksensäkin, se on heikentänyt vihollisen voimia. Mikään ei voi tätä estää. Sillä yhtä vähän kun voi kukaan pysäyttää kevään tuloa silloin kun aurinko alkaa lämmöllään sulattamaan talven jäätä, voi yhteiskunnassa kukaan pysäyttää muutoksen tapahtu-

(Jatkoa toisella sivulla)

ROOMAN AJAT -- Aku Päiviö

Vaan hetken, ajastaikain mittaa käytän, on mikään olevalinen ennallaan, vaikk' useasti kyllä siltä näyttäin kuin eivät olomuodot muuttuisikaan.

Niin saattaa hetki olla raskas, raaka, niin toivotonta ponnistus ja työ, ei liikahtakaan kehityksen vaaka jos kuinka siihen punnuksia lyö.

Vaan kerran taas kuin sattumalta alvan kaikki ahdistuksen siteet lankeaa ja hetki antaa enemmän kuin valvan ja enemmän kuin tohti odottaa.

Näin eikö viskelekin puolin toisin vaan onnenolkut purtta kohtalon, ja historia synny sattumoin kuin tuulten mukaan muodot aalokou?

Niin, vyöryttää voi pintaa tuulahdukset ja kuplat kuohahdella sattumoin, vaan pohjavirrat, kansain talvalukset, ne eivät synny eikä sammu noin.

Ne luopi yhteisvoima, joukkotahto, kansassa seljentyvät tiedon lait, toimiko sitten että kuohuu vahto tai uurttaa uoman voimallansa vai.

Mut' syvällä on juuret, tottumukset, niin monen harhan, monen vääryyden, hitaasti vaihtuu aika, vakaumukset, ennenkuin luovaan kypsyy toimehen.

Saa kauan aatteet parhaat ilmaa lyödä ja innon teot puurtaa juurellaan, saa monet tehdä toivotonta työtä unhoitus, kärsimykseltä palkkanaan.

Niin säilynyt on orjuus, harha suurit, ja eikä jättää ajo vieläkään, niin syöpyneenä tuhansin on juuria se ihmiskunnan koko elämään.

Se säännelty on laein, nimeen Heran, ja esivalloin, ikein, pistimin —

ja niinpä ihmispolven vielä kerran ne tahtoo painaa käsiin verisin.

Taas vainon kauhut, kuten aina, aina kun lyödä tahdottu on vapaus, käy maassa juonin raaoin, raivokaina —mut' onkin varmaan viime ponnistus.

Sen aavistella taitaa harmaahapset: jo heidän kanssa orjuus haudataan ja uuteen aikaan syntyy sylilapset, jo ennen heitä taistot taistellaan.

On ollut Rooma, loistossansa suuri, sen ylimystö ylväs orjistaan, mut' suistui sekun, verisinkin muuri, jäi jälkeen historian muisto vaan.

On luotu Rooma taas, sen orjat huokaa, sen ylimystö turtuu hekumaan, niin suistuu sekun, hetki heille suokaa, tän Rooman tuomiota luetaan.

Sen muurit murtuvat, sen sortuu porttipylväät, sen orjat riuhtautuvat irralleen, itsensä hallitsepi kansat ylväät, työ, kunto, nero pääsee oikeuteen.

On uljas' tietää, että maailmassa vapaiden maata on jo palanen ja siellä suurin suunnin toiminnassa jo kansas äsken lyömä orjuuden.

On uljas' tietää, ettei sortuneetkaan maailman yhdistettyyn voimahan ja että muun ei vuoksi taistelleetkaan kuin aate suuri viedä voittohon.

On uljas' olla oikealla puolla ja kestää vaino, kantaa haavojaan; mies ennemmin voi vaikka niihin kuolla kuin peittää vakaumustaan, aatettaan

Vaan juurra aatos kansaan, itsestänsä käy virta painamaan ja aukee tie, se sääntelepi ehdot elämänsä ja vaikeimminkin voittohon ne vie.